

การพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของ ผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ

Developing Job Competencies and Indicators for Special School Education Administrators

เมธาวี ภูมรินทร์¹

ชัยณรงค์ สุวรรณสาร²

วารุณี ลัภนโชคดี³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ 2) ตรวจสอบและยืนยันสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ 130 คน ใน 44 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยวิธีการทางสถิติและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) สมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ประกอบด้วย สมรรถนะ 4 ด้าน 50 ตัวชี้วัด ได้แก่ สมรรถนะด้านการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ 17 ตัวชี้วัด สมรรถนะด้านวิชาการ 13 ตัวชี้วัด สมรรถนะด้านการพัฒนาบุคลากร 10 ตัวชี้วัด และสมรรถนะด้านการพัฒนาและใช้นวัตกรรม 10 ตัวชี้วัด 2) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ พบว่า โครงสร้างสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($I^2=979.80$, $df=934$,

¹ นักศึกษาปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
e-mail : methawee.bh@gmail.com

² อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
e-mail : chai285-126@hotmail.com

³ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
e-mail : feduwnl@ku.ac.th

p-value=0.14, RMSEA=0.021, GFI=0.73 และ AGFI=0.63) โดยสมรรถนะด้านบุคลากร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมาคือ สมรรถนะด้านวิชาการ สมรรถนะด้านการพัฒนา และการใช้นวัตกรรม และสมรรถนะด้านบริหารการศึกษาระดับและภาวะผู้นำ ตามลำดับ

คำสำคัญ : การพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนา สมรรถนะประจำตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะ ความพึงการ

Developing Job Competencies and Indicators for Special School Education Administrators

Methawee Bhummarin
Chainarong Suvarnasara
Warunee Lapanachokdee

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop job competencies and indicators for special education school administrators, and 2) to validate and confirm this development. The population of the study consisted of 108 special education school administrators. Questionnaires were used as a research tool, and data analysis consisted of content analysis for qualitative data and statistical analysis and confirmatory factor analysis for quantitative data. The research results were as follows. 1) Job competencies and indicators for the special education school administrators consisted of 4 competencies and 50 indicators, namely the educational administration and leadership competency with 17 indicators, the academic competency with 13 indicators, the human resource development competency with 10 indicators and the development and usage of innovation competency with 10 indicators. 2) Validation and confirmation of this model significantly correlated with the empirical data ($\chi^2=979.80$, $df=934$, $p\text{-value}=0.14$, $RMSEA=0.021$, $GFI=0.73$ and $AGFI=0.63$). The factor loading of the human resource development competency was determined to be highest, followed by the academic competency, the development and usage of innovation competency and the educational administration and leadership competency.

Keywords : key indicator development, job competency indicator, special education school administrator

บทนำ

การศึกษาพิเศษหรือการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นการศึกษาที่จัดเพื่อมุ่งเน้นการให้โอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรค 2 กำหนดให้การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส โดยจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553 : 5) รวมทั้งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3) หมวด 1 มาตรา 5 กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความจำเป็นของบุคคลนั้น รวมทั้งได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา มีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล ที่น่าสังเกตคือ ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับ 4 ประเภทความพิการ ได้แก่ ประเภทความพิการทางการเห็น ประเภทความพิการทางการได้ยิน ประเภทความพิการทางร่างกาย และประเภทความพิการทางสติปัญญา ที่ได้กำหนดหลักการไว้ คือ หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนแต่ละบุคคล หลักแห่งความเสมอภาพ หลักการมีส่วนร่วมและหลักการความสอดคล้องกับอุดมการณ์และมาตรฐานการศึกษา ทำให้ได้เห็นถึงสิทธิของคนพิการ และส่งผลให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จะบริการให้กับคนพิการ ให้ได้รับสิทธิโอกาสในการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตั้งแต่มีการประกาศปีการศึกษาเพื่อคนพิการ ปี 2542 เป็นต้นมา สถิติผู้เรียนพิการที่ได้รับการศึกษามีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น จากสถิติการศึกษาของประเทศไทยในปีการศึกษา 2555 – 2556 พบว่า จำนวนนักเรียนพิการที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาเฉพาะความพิการมีทั้งหมดประมาณ 30,000 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557 : 34-39) ปัจจุบันมีสถานศึกษาเฉพาะความพิการ 44 โรงเรียนทั่วประเทศ แบ่งตามประเภทความบกพร่อง โดยมีจำนวนโรงเรียนโสตศึกษา 21 โรงเรียน โรงเรียนที่สอนผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและออทิสติก 19 โรงเรียน โรงเรียนที่สอนผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ และโรงเรียนสอนผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น อย่างละ 2 โรงเรียน จะเห็นได้ว่า ผู้เรียนที่มีความบกพร่องได้รับโอกาสทางการศึกษาเฉพาะทาง รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพเฉพาะด้าน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผู้บริหารและ

ผู้ปฏิบัติงานจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีความตื่นตัวในการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีประสิทธิภาพมากขึ้น การปรับเจตคติของหลายฝ่ายที่มีต่อการจัดการศึกษาที่ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงพบปัญหาและอุปสรรค กล่าวคือ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่ล่าช้าเนื่องจากขาดกระบวนการทำความเข้าใจที่เป็นรูปธรรมชัดเจนงบประมาณไม่เพียงพอ ครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนพิการที่เพิ่มขึ้น การขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาพิเศษ กระบวนการและรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการที่ยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน ที่น่าสังเกตคือ ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับคนพิการซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์โดยเทคนิค SWOT ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555 : 17) พบว่า ข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการ คือ ผู้บริหารหน่วยงานบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของคนพิการ ระบบการบริหารการศึกษายังขาดเอกภาพ การเชื่อมโยงระบบสารสนเทศระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการยังไม่สมบูรณ์ สถานศึกษาขาดความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาสมรรถภาพคนพิการ ขาดการวางระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดี ขาดการบูรณาการทักษะการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมของคนพิการและคนทั่วไป ขาดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับคนพิการแต่ละประเภท วิธีการที่ทำให้คนพิการได้รับการพัฒนาการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาสมรรถภาพคนพิการอย่างรวดเร็ว ยังคงมีข้อจำกัด นอกจากนี้ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านผู้ปกครอง ด้านโครงสร้างนโยบาย ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านการเงินก็ยังคงมีปัญหาเช่นเดียวกัน จากปัญหาดังกล่าว ทำให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการให้ประสบความสำเร็จนั้น นับเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้บริหารอย่างมาก เพราะความแตกต่างกับสถานศึกษาอื่นคือ ตัวผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความบกพร่อง สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารที่จะสามารถบริหารสถานศึกษาประเภทนี้ได้จะต้องมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อย่างมาก นอกจากนี้จะต้องเข้าใจธรรมชาติและศรัทธาในตัวผู้เรียนพิการ ตลอดจนการมีความรู้และทฤษฎีต่างๆ ที่ต้องใช้ในการบริหารงานการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมไปถึงการจัดการเรียนที่เหมาะสมกับประเภทของความบกพร่อง การพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานจัดการศึกษาพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกับการพัฒนาและใช้นวัตกรรมที่สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 ภายใต้หลักการและวิสัยทัศน์ในการพัฒนาผู้เรียนว่าคนพิการจะต้องได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึง และเสมอภาค เพราะฉะนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะ (Competency) เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการมีประสิทธิภาพ ดังเช่นที่ McClelland (1999 : 15) สรุปไว้ว่า บุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีจะมีสิ่งหนึ่งที่เรียกว่าสมรรถนะ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา และมีสอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ

(2545 : 136) กล่าวว่าการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาจะบรรลุเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ผู้บริหารเป็นตัวแปรสำคัญในสถานศึกษา คือต้องมีความเป็นมืออาชีพอย่างมาก มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความฉลาดทั้งทางสติปัญญาและอารมณ์ รวมทั้งการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารจะต้องมีความเป็นนักบริหารและเป็นผู้นำไปพร้อมๆ กัน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา หากผู้บริหารขาดสมรรถภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาสำหรับคนพิการจะส่งผลกระทบต่อทุกด้านในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และส่งผลกระทบต่อเนื่องผู้สังคมในระดับกว้างอีกด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ เพื่อให้สถานศึกษาเฉพาะความพิการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน การประเมินผล และการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการให้บริการจัดการศึกษาให้กับคนพิการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ
2. เพื่อตรวจสอบและยืนยันสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยศึกษาตามหลักการพัฒนาตัวชี้วัด ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากร

ประชากรทั้งหมด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 130 คน ใน 44 โรงเรียนทั่วประเทศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่มและข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แบ่งเป็น 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประเภทของสถานศึกษาเฉพาะความพิการที่ปฏิบัติงาน และระยะเวลาการทำงานด้านบริหาร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในแต่ละสมรรถนะประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงตามตัวชี้วัดสมรรถนะประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษด้านการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ และการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ถึงผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน โดยผู้วิจัยได้แนบซองเปล่าที่จำหน่ายซองถึงผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์ไปให้สำหรับการส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย และกำหนดระยะเวลาส่งกลับภายใน 2 เดือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
- 2) การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านความเหมาะสมของตัวชี้วัดสมรรถนะประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบโครงสร้างองค์ประกอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้โปรแกรมลิซเรล (LISREL)

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ประกอบด้วย สมรรถนะ 4 ด้าน 50 ตัวชี้วัด ได้แก่ สมรรถนะด้านการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ 17 ตัวชี้วัด สมรรถนะด้านวิชาการ 13 ตัวชี้วัด สมรรถนะด้านการพัฒนาบุคลากร 10 ตัวชี้วัด และสมรรถนะด้านการพัฒนาและใช้นวัตกรรม 10 ตัวชี้วัด

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ตัวชี้วัดในสมรรถนะทั้ง 4 ด้าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการและภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 17 ตัวชี้วัด

($I^2=39$, $df=68$, $p\text{-value}=0.99$, $RMSEA=0.000$, $GFI=0.96$ และ $AGFI=0.91$) ด้านวิชาการ ประกอบด้วย 13 ตัวชี้วัด ($I^2=22.69$, $df=31$, $p\text{-value}=0.86$, $RMSEA=0.000$, $GFI=0.97$ และ $AGFI=0.91$) ด้านการพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ($I^2=13.69$, $df=17$, $p\text{-value}=0.66$, $RMSEA=0.000$, $GFI=0.97$ และ $AGFI=0.92$) และด้านการพัฒนาและการใช้นวัตกรรม ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ($I^2=6.23$, $df=9$, $p\text{-value}=0.71$, $RMSEA=0.000$, $GFI=0.99$ และ $AGFI=0.93$) เมื่อพิจารณาภาพรวมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และสามารถนำไปใช้ได้ ($I^2=979.80$, $df=934$, $p\text{-value}=0.14$, $RMSEA=0.021$, $GFI=0.73$ และ $AGFI=0.63$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการมี 4 ด้าน 50 ตัวชี้วัด โดยเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบสมรรถนะ ดังนี้

1. สมรรถนะด้านการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากคนเป็นปัจจัยนำเข้าสำคัญที่จะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียน และทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพได้ดี ผู้บริหารจะต้องมีกลยุทธ์ในการพัฒนาครูและบุคลากร สอดคล้องกับผลการวิจัยของธาดา อักษรขึ้น (2557) ที่กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรเป็นหนึ่งในกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนโสตศึกษาของประเทศไทย ในศตวรรษหน้า นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับเกณฑ์และแผนต่างๆ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการระยะ 5 (พ.ศ.2555-2559) ที่กล่าวถึงการส่งเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เกณฑ์มาตรฐานเบื้องต้นของวิชาชีพการศึกษาพิเศษ Council for Exceptional Children (CEC, 2010 อ้างในวรวิณี เจตจำนงนุช และคณะ, 2554 : 43) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐาน 4 ประเภทความบกพร่อง (2555 : 7) และงานวิจัยของ Rascoe (2007 : 55) ที่กล่าวว่าผู้บริหารจะต้องมีการมุ่งพัฒนาบุคลากร จัดฝึกอบรมด้านการศึกษาพิเศษ โดยตัวชี้วัดที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ตัวชี้วัดที่ 6 พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำทางการศึกษาพิเศษ

2. สมรรถนะด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการจะต้องมีความสามารถเชิงวิชาการซึ่งเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญตามที่มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาได้กำหนดไว้ เช่น มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ของคุรุสภา และมาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐาน 4 ประเภทความบกพร่องนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการต้องคำนึงถึงสิทธิโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องสอดคล้องกับแนวคิดของศรียา นิยมธรรม (2546 : 161) และ เกณฑ์มาตรฐานเบื้องต้นของวิชาชีพการศึกษาพิเศษ Council for Exceptional Children (CEC, 2010 อ้างในวรวิณี เจตจำนงนุช และคณะ, 2554 : 43) ผู้บริหารจะต้องมีความรอบรู้ทฤษฎี

ต่างๆ เป็นอย่างดีในการจัดการศึกษาพิเศษ มีความเข้าใจในความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ในแต่ละประเภทความพิการและมีกลยุทธ์ในการช่วยเหลือโดยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธาดา อักษรขึ้น (2557) โดยตัวชี้วัดที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ตัวชี้วัดที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการจัดการศึกษาพิเศษ

3. สมรรถนะด้านการพัฒนาและใช้นวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 Eith (2002) ที่กล่าวว่าหัวหน้าในอนาคตต้องมีการสร้างนวัตกรรมเกิดขึ้น มีการยอมรับนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน มีการสนับสนุนและคิดค้นสร้างกระบวนการใหม่มาใช้เพื่อให้สถานศึกษาเฉพาะความพิการมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อมองในมุมของการจัดการศึกษาพิเศษ สิ่งที่จะสามารถเติมเต็มข้อจำกัดของผู้เรียนที่มีความบกพร่องได้ให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ คือ นวัตกรรมสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เหมาะกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องตามสิทธิที่เขาควรจะได้รับ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการระยะ 5 ปี (2555-2559) ที่กล่าวถึงการพัฒนาระบบและให้การสนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภท โดยตัวชี้วัดที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ตัวชี้วัดที่ 6 สนับสนุนและพัฒนากการใช้ ICT (เทคโนโลยีที่ใช้จัดการสารสนเทศ การสื่อสาร) อย่างเป็นระบบ

4. สมรรถนะด้านการบริหารจัดการและภาวะผู้นำผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ คำนึงถึงสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนที่มีความบกพร่อง และมีภาวะผู้นำที่จะส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานในทุกส่วน โดยการเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการระยะ 5 ปี (พ.ศ.2555-2559) ในยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบการบริหารและกลไกในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่กล่าวถึงการกำหนดนโยบายด้านการบริหารและกลไกการจัดการศึกษาพร้อมนำไปสู่การปฏิบัติและผลงานวิจัยของสิทธิชัย พุฒกลาง (2553) ว่าภาพอนาคตการศึกษาสำหรับคนพิการของประเทศไทยในทศวรรษหน้า 2550-2559 จะต้องมีการบริหารการศึกษาสำหรับคนพิการ การปรับระบบการบริหารการศึกษา การประสานงานกับองค์กรต่างๆ โดยตัวชี้วัดที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ตัวชี้วัดที่ 5 จัดระบบบริหารที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาเฉพาะความพิการ และ ตัวชี้วัดที่ 1 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเฉพาะความพิการที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สมรรถนะทั้ง 4 ด้านมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกัน จึงควรพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆ กัน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการควรพิจารณาสมรรถนะและตัวชี้วัดประจำตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการไปใช้ในการประเมินพัฒนา กำกับและติดตามผล นอกจากนี้ควรนำไปใช้ในการคัดเลือก แต่งตั้งผู้บริหารที่มีคุณลักษณะ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ เพื่อความสำเร็จของสถานศึกษาและผู้เรียนที่มีความบกพร่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวชี้วัดสมรรถนะประจำตำแหน่งผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มประชากรที่นอกเหนือจากผู้บริหาร เช่น บุคลากรครู ในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ หรือผู้ปกครองและชุมชน เพื่อจะได้ข้อมูลจากทุกส่วนมาวิเคราะห์ ตัวชี้วัดสมรรถนะ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2555). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐาน 4 ประเภทความบกพร่องเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร. **ในแบบบันทึกภาคสนาม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2557). **สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2555-2556**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ธาดา อักษรขึ้น. (2557). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนโสตศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษหน้า. **วารสาร Veridian E-Journal**. ปีที่ 7(2) : 357.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). รายงานการวิจัย เรื่อง **สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วรรณี เจตจำนงษ์ และคณะ. (2554). รายงานการวิจัย เรื่อง **มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ**. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- ศรียา นิยมธรรม. (2546). **การศึกษาพิเศษ**. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.
- สิทธิชัย พุฒกลาง. (2553). **ภาพอนาคตการศึกษาสำหรับคนพิการของประเทศไทยในทศวรรษหน้า (2550-2559)**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต กรุงเทพมหานคร สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Eith, G. L. (2002). Visions, Roles and Competencies of the 21st Century Community College Continuing Education Department Head. Dissertation in Doctoral of Education. Columbia University Teachers College.

McClelland, D.C. (1999). *Testing for Competency Rather than for Intelligence*. American Psychologist.

Rascoe, P. A. (2007). *An Analysis of Virginia's High School Principals Educational Background, Knowledge and Perceptions Related to Special Education*. Dissertation in Doctoral of Education. Virginia Polytechnic Institute and State University.

